

เฉียวพี:วรรณกรรมบันทึกทางวัฒนธรรมของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย

Qiao Pi, a Literary Record of the Culture of the Teochew Chinese in Thailand

Ma Zekai และชนิษฐา ใจมโน

Ma Zekai and Kanita Chaimano

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Lampang Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: 1192316722@qq.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมของชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยผ่านวัฒนธรรมเฉียวพี โดยเก็บข้อมูลเอกสารจากหนังสือของหลิน ชิงซี และจดหมายเฉียวพีที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์โบราณวัตถุทางวัฒนธรรมเฉียวพี ณ เมืองโหวเถา มณฑลกว่างตุง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 ฉบับ ผลการวิจัยพบภาพสะท้อนสังคมทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านความกตัญญู ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความประหยัดมัธยัสถ์ ด้านอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย และด้านประเพณีวันขึ้นปีใหม่ โดยจดหมายเฉียวพีสะท้อนให้เห็นมุมมอง ความคิดของชาวจีนแต้จิ๋ว ด้านครอบครัวอย่างเด่นชัด การเคารพผู้สูงอายุมากกว่า และการเคารพญาติที่ไม่ได้ร่วมสายโลหิตตั้งเคารพญาติตนเอง วัฒนธรรมเฉียวพีสะท้อนให้เห็นระบบครอบครัวของชาวจีนแต้จิ๋วที่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ การเคารพญาติพี่น้องทั้งที่ร่วมสายโลหิตเดียวกัน และร่วมตระกูลเดียวกัน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว

คำสำคัญ: ชาวจีนแต้จิ๋ว, วัฒนธรรม, จดหมายเฉียวพี, ภาพสะท้อนสังคม

Abstract

This study aims to investigate the social reactions of Teochew Chinese immigrants to Thailand through the Qiaopi culture. collect books and documents by Lin Qingxi, and preserve the "Qiaopi Letter" at the Qiaopi Cultural Relics Museum. In Shantou City, Guangdong Province, People's Republic of China, there are a total of 30 studies. The research results reflect eight aspects of society: family, gratitude, generosity, frugality, profession, economy, feng shui beliefs, and New Year traditions. Qiaopi's letter clearly reflects the Teochew people's views on family, respecting elders, non blood relatives, and respecting

ได้รับบทความ: 10 มกราคม 2568; แก้ไขบทความ: 7 เมษายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 9 เมษายน 2568

Received: January 10, 2025; Revised: April 7, 2025; Accepted: April 9, 2025

their own relatives. Qiaopi culture reflects the family system of Teochew people living together as a big family, respecting half blood relatives. The role and responsibility of the family.

Keywords: Teochew Chinese, Culture, Qiao Pi Letter, Reflection of Society

1. บทนำ

ชาวจีนแต้จิ๋วเป็นกลุ่มประชากรเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในมณฑลกว่างตุง ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐของประชาชนจีน มีประชากรจำนวน 13,768,000 คน (ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลแห่งชาติจีน ณ วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2567) ชาวจีนแต้จิ๋วมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจและการค้าของประเทศจีน ทั้งยังเป็นที่ยึดมั่นในประเทศไทยในฐานะกลุ่มที่มีความโดดเด่นด้านการค้าและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในเรื่องอาหาร ซึ่งปรากฏชัดเจนในรูปแบบคำยืมจากภาษาจีน ในภาษาไทยจำนวนมาก ในช่วงสมัยราชวงศ์ซ่งและราชวงศ์หยวน ศูนย์กลางเศรษฐกิจของจีนได้เคลื่อนตัวไปยังภาคใต้ ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจ และสินค้าผลิตภัณฑ์ที่มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในยุคนี้ยังเอื้อให้พ่อค้าที่พำนักในต่างประเทศสามารถประกอบกิจการได้อย่างสะดวก ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญสำหรับชาวแต้จิ๋วในการขยายธุรกิจและอพยพไปยังต่างแดน กระแสการอพยพและการขยายตัวของธุรกิจดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีการต่อเรือและการนำทางทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อสนับสนุนการเดินทาง และการตั้งถิ่นฐานในดินแดนใหม่ของชาวแต้จิ๋ว ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการอพยพดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายการค้าระหว่างประเทศและการเคลื่อนย้ายของประชากรในช่วงเวลานั้น

ฉีเยวพี (Qiao Pi) หมายถึง จดหมายของชาวแต้จิ๋วโพ้นทะเลที่ส่งกลับมายังบ้านเกิด โดยจดหมายนี้มีเนื้อหาหลากหลาย อาทิ การพูดถึงสารทุกข์สุกดิบ ชีวิตความเป็นอยู่ในต่างแดน การทำงาน รวมถึงความห่วงใยต่อญาติพี่น้องในบ้านเกิด นอกจากนี้ ฉีเยวพียังมักแนบเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสนับสนุนครอบครัวในประเทศจีน ตามที่ Zeng Xubo (2563) ระบุไว้ในหนังสือการวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจฉีเยวพีของแต้จิ๋ว ว่า ฉีเยวพี หรือที่เรียกอีกชื่อว่า "ฟิ่นพี" มีลักษณะเฉพาะที่รวมธนบัตรและจดหมายไว้ด้วยกัน ชาวจีนโพ้นทะเลยุคแรก ที่เดินทางไปต่างแดนเพื่อหาเลี้ยงชีพมักใช้ช่องทางส่วนตัว ต่อมามีการใช้บริการของสถานการเงิน และไปรษณีย์ในการส่งฉีเยวพี ซึ่งไม่ได้มีเพียงบทบาทในการสนับสนุนครอบครัวในมาตุภูมิเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการปฏิวัติในจีน การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการจัดตั้งสถาบันทางวัฒนธรรมและการศึกษาสาธารณะ ฉีเยวพีสะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญู และความผูกพันของชาวจีนแต้จิ๋วโพ้นทะเลต่อครอบครัวและมาตุภูมิ เนื้อหาภายในฉีเยวพียังแสดงออกถึงความ

ทรงจำ ความคิดถึง และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งกับชุมชนเดิมและสังคมใหม่ในดินแดนที่พวกเขาอาศัยอยู่ เรื่องราวที่ปรากฏในเฉียวฟิงจึงถือเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าของชีวิตและสังคมชาวจีนโพ้นทะเลในยุคนั้น

งานวิจัยเกี่ยวกับเฉียวฟิงและชาวจีนแต้จิ๋วโพ้นทะเลได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นสำคัญ 4 เรื่อง ได้แก่ Chang Zengshu (พ.ศ. 2528) : การก่อตั้งและบทบาทของสำนักกอนุมิตีและจดหมายจีนโพ้นทะเลในพื้นที่แต้จิ๋วณฑลกวางตุ้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดตั้งและบทบาทของสำนักงานเฉียวฟิงในพื้นที่แต้จิ๋ว ซึ่งได้กล่าวถึงประวัติการอพยพของชาวจีน สำนักสื่อสาร "ฟิงจู" (批局) บทบาทและความสำคัญของสำนักงานจดหมายเฉียวฟิง Zou Jinsheng: สำนวนประวัติศาสตร์ของเฉียวฟิงจากซองจดหมายเฉียวฟิงประทับตรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแง่มุมทางประวัติศาสตร์ของเฉียวฟิงผ่านซองจดหมายเฉียวฟิง ซึ่งได้กล่าวถึงการติดต่อสื่อสารในสมัยโบราณ สภาพสังคมและการสื่อสารที่ซับซ้อน สำนักงานหมิงซินจู๋ในยุคราชวงศ์หมิง และสำนักงานจดหมายส่วนตัว Cai Muxiong และ Cai Shaobin: ประวัติศาสตร์และคำวิจารณ์ของชาวจีนโพ้นทะเลในพื้นที่แต้จิ๋วและประเทศไทย ศึกษาความเป็นมาและบทบาทของชาวจีนแต้จิ๋วโพ้นทะเลในประเทศไทย ซึ่งได้กล่าวถึงประเทศไทยและชาวจีนโพ้นทะเล ระบบจดหมายเฉียวฟิง และ 5 สมัยในประวัติศาสตร์เฉียวฟิง ได้แก่ ก่อนราชวงศ์ชิง สมัยราชวงศ์ชิง ก่อนปลดแอก (ก่อนปี 1948) หลังปี 1948 และหลังทศวรรษ 1960 และเรื่องของ Cai Muxiong และ Cai Shaobin: ปีที่การก่อตั้งของเฉียวฟิง และที่มาของชื่อเฉียวฟิง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ที่มาของชื่อเฉียวฟิง และช่วงเวลาเริ่มต้นการจัดตั้ง ซึ่งได้กล่าวถึงการก่อตั้งสำนักงานเฉียวฟิงและที่มาของชื่อ การเติบโตของประชากรชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย และความสำคัญของชาวจีนโพ้นทะเลในไทย

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยเพิ่มเติมที่ให้ความสำคัญกับชาวจีนแต้จิ๋ว โพ้นทะเลในมิติที่มีความหลากหลาย เช่น Zeng Xubo (พ.ศ. 2563): (การวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเฉียวฟิงในพื้นที่แต้จิ๋ว) สรุปว่าแต้จิ๋วเป็นบ้านเกิดของชาวจีนโพ้นทะเล ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานในการเดินทางไปต่างแดน โดยมีร่องรอยของชาวแต้จิ๋วกระจายอยู่ทั่วโลก ตั้งแต่ยุคราชวงศ์ถัง และช่วงที่เริ่มมีการค้าขายกับต่างประเทศ และต่อมาในราชวงศ์หมิงก็พบหลักฐานการอพยพไปยังต่างแดน และ Chen Jinghuai: (การวิจัยจดหมายเหตุของเฉียวฟิง) ให้ความเห็นว่าเฉียวฟิงเป็น "มรดกทางวัฒนธรรม ของโลกที่ทรงคุณค่า" โดยมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สะท้อนจิตวิญญาณ ของชาวจีนแต้จิ๋วในยุคสมัยต่าง ๆ เฉียวฟิงแสดงออกถึงความรักชาติ ความรักครอบครัว การเคารพผู้สูงอายุ การดูแลเด็ก ความขยัน และความซื่อสัตย์ ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสังคมของชาวจีนแต้จิ๋วโพ้นทะเล ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์ และพัฒนาประเพณีครอบครัวที่ดีงามในกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล

ภาพสะท้อนสังคม หมายถึง ความเป็นอยู่ หรือวิถีชีวิตในสังคมนั้น ๆ และสังคมของชาติ และการที่วัฒนธรรม ศิลปะ วรรณกรรม หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมแสดงออกถึงลักษณะ ความเชื่อ ค่านิยม ปัญหา หรือสภาวะของสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ โดยสิ่งเหล่านี้มักทำหน้าที่ เป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบ การทำวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำภาพสะท้อนสังคมมาศึกษากับจดหมายเฉียวพีทั้ง 30 ฉบับมาศึกษามุมมอง และความคิดในสังคมของชาวจีนแต่จิวโพ้นทะเลที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งได้ศึกษาเป็น 8 ประเด็น ครอบคลุม ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด มัธยัสถ์ อาชีพ เศรษฐกิจ ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย และประเพณีวันขึ้นปีใหม่ โดยมีประโยชน์ว่าทำให้เข้าใจลักษณะและปัญหาของสังคมของชาวจีนแต่จิวโพ้นทะเลในประเทศไทย และสะท้อนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยผ่านจดหมายเฉียวพี จากการค้นคว้าและรวบรวมตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเฉียวพีและชาวจีนแต่จิวพบว่า ยังไม่มีผู้วิจัยใดศึกษาเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในจดหมายเฉียวพี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมของชาวจีนแต่จิวที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยผ่านวัฒนธรรมเฉียวพี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีภาพสะท้อนสังคมของสนม ครุฑเมือง (2556) ได้แบ่งประเภทของภาพสะท้อนสังคมไว้ 8 ด้าน ได้แก่ ภาพสะท้อนด้านครอบครัว ภาพสะท้อนด้านความกตัญญู ภาพสะท้อนด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ภาพสะท้อนด้านความมัธยัสถ์ และภาพสะท้อนด้านอาชีพ ภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย ภาพสะท้อนสังคมด้านเศรษฐกิจ และภาพสะท้อนสังคมด้านประเพณีวันปีใหม่

การศึกษาเรื่องประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมเฉียวพี ของคนจีนแต่จิวโพ้นทะเล โดยแบ่งขอบเขตแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1. ศึกษาจดหมายที่ส่งจากชาวจีนแต่จิวที่อพยพมาตั้งหลักแหล่งที่เมืองไทยกลับไปประเทศจีน จากหนังสือ “รอยประทับและประวัติความเป็นมาของธุรกิจเฉียวพีชาวไทยแต่จิวในประเทศไทย” ของ Lin QingXi พ.ศ. 2564 และจดหมายที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์โบราณวัตถุทางวัฒนธรรมเฉียวพี เมืองโซวเถา มณฑลกว่างตุง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. ประเด็นที่ศึกษา คือ มุมมองที่สะท้อนผ่านคนจีนแต่จิวที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยจากข้อความที่ปรากฏในจดหมายเฉียวพี

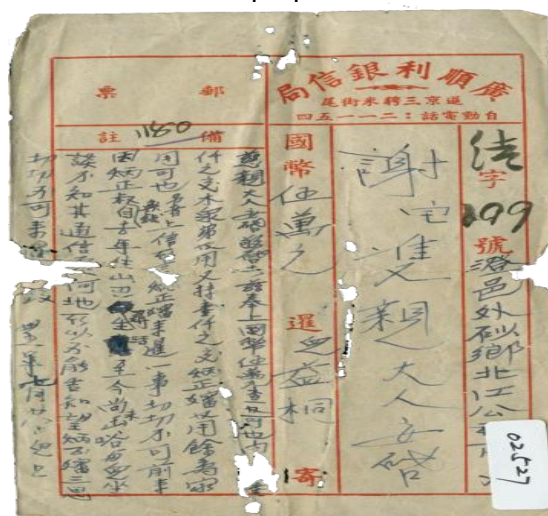

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาจดหมายเฉียวฟี่ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านความกตัญญู ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความประหยัดมัธยัสถ์ ด้านอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย และด้านประเพณีวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นดังนี้

4.1 ด้านครอบครัว

ตัวอย่าง จดหมายเฉียวฟี่ของคุณคุณหยิ่ง

ภาพประกอบที่ 1 จดหมายเฉียวฟี่ของคุณคุณหยิ่ง (ที่มา Ling qingxi, 2021)

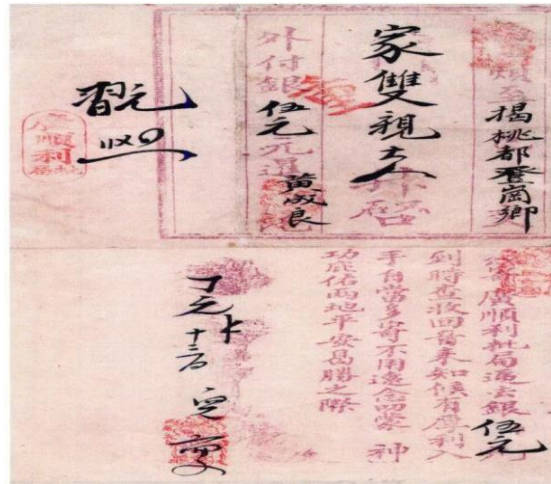
ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ส่วนอีกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณน้าปิ่นเจิ้งที่เคยพูดถึงว่าจะมาสยามนั้น ขอให้คุณพ่อคุณแม่บอกเขาว่าไม่จำเป็นต้องมาแล้ว เพราะตั้งแต่คุณอาปิ่นเจิ้ง (炳正叔) อพยพไปยังซานปา (山巴) เมื่อปีที่แล้ว ยังไม่เคยส่งจดหมายหรือข่าวสารใด ๆ มาจนถึงวันนี้ เราจึงไม่ทราบว่าเขาดอนนี้อยู่ที่ไหนและเป็นอย่างไรบ้าง ขอให้คุณพ่อคุณแม่บอกเขาว่าควรคิดให้ถี่นะครับ เพราะตอนนี้การมาสยามนั้นไม่สะดวกเลย” 另者，上信说到炳正姊来暹一事切切不可前来因炳正叔自去年住山巴生活至今尚未告知任何信，也不知其通信于何地，望父母告知炳正姊三思，切切不可来暹

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า ชาวจีนโพ้นทะเลไม่เพียงใส่ใจความต้องการในการดำรงชีวิตของครอบครัวที่อยู่บ้านเกิดเท่านั้น แต่ยังให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความปลอดภัยของครอบครัวด้วย เช่น จดหมายฉบับนี้ ชาวจีนโพ้นทะเลได้เตือนกับคุณน้าปิ่นเจิ้งว่ามาสยามไม่ได้เพราะยังไม่ทราบว่าคุณอาปิ่นเจิ้งมาถึงสยามแล้วเป็นยังไรบ้าง ที่พักอยู่ไหน ก็ไม่เคยเขียนจดหมายมาแจ้งเราให้ทราบสักฉบับ ซึ่งคิดว่าเป็นประสบการณ์อันตรายหรือเปล่าก็ไม่แน่ใจ เพราะฉะนั้น ต้องเตือนกับคุณน้าปิ่นเจิ้งว่าต้องคิดให้ดีด้วย

4.2 ด้านความกตัญญู

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวพิของคณหวง

ภาพประกอบที่ 2 จดหมายเหี่ยวพิของคณหวง (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า

“ลูกได้ส่งจดหมายและเงินจำนวน 5 หยวน จากประเทศสยามถึงพ่อแม่ที่บ้านในอำเภอเต็งกั้ง เมืองเก็กเฮีย ผ่านทางสำนักงานเหี่ยวพิ กว่างซุ่นลี เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1897 ขอให้พ่อแม่ตรวจรับเงินด้วยนะครับ หากในอนาคตมีรายได้มากขึ้นแล้ว ผมจะส่งเงินจำนวนที่มากขึ้นกลับไปอีกโดยไม่ต้องคืน ขออวยพรให้ทั้งที่นี่และท้องถิ่นของพ่อแม่มีความสุขเสมอ” 我从广顺利侨批局寄去银五元，请到时查收。回头有厚利入手，自当多寄不用还 蒙功庇佑两地平安

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ พบว่า จริยธรรมของครอบครัวในเรื่องความกตัญญูกตเวทีและภราดรภาพ ซึ่งสะท้อนถึงสำคัญของความกตัญญูในวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิม ชาวจีนโพ้นทะเลทำงานหนักในต่างประเทศ แต่เขามักจะใส่ใจบ้านเกิดของตนและถ่ายทอดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกตัญญูต่อพ่อแม่ ซึ่งเรียกว่าเป็นความกตัญญูเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในบรรดาคุณธรรมทั้งหมด ในขณะเดียวกัน ยังแสดงความเคารพ และการสนับสนุนทางวัตถุสำหรับญาติพี่น้อง ซึ่งรวบรวมค่านิยมดั้งเดิมของความกตัญญูและภราดรภาพ

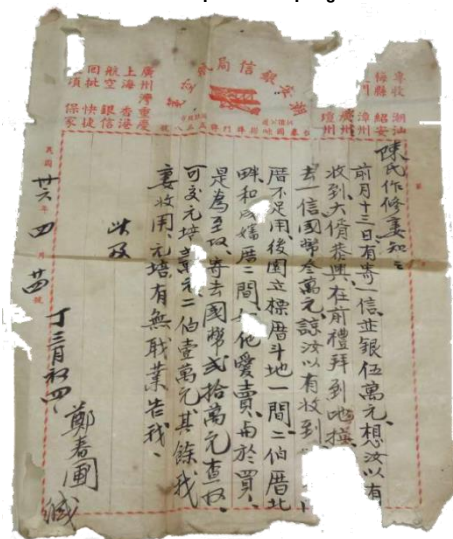
4.3 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ชาวจีนแต่จื๋วนอกจากจะมีความกตัญญู กตเวทีต่อบิดามารดาแล้ว ยังมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปให้กับภรรยา ญาติพี่น้อง และลูกหลาน การส่งเงินกลับไปยังบ้านเกิดไม่เพียงแต่ส่งให้แก่บิดามารดาของตนเอง หากยังกำชับในเนื้อความจดหมายให้แบ่งปันให้กับคน

อื่น ๆ ในครอบครัวด้วย สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมของชาวจีนแต่จิวด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อันเป็นคุณธรรมที่โดดเด่นอีกประการหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง จดหมายเฉียวพีของคุณเจิ้ง ชุนผู้

ภาพประกอบที่ 3 จดหมายเฉียวพีของคุณเจิ้ง (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ครั้งนี่ผมส่งเงินประจำชาติเงินจำนวน 200,000 หยวน ไปให้คุณแล้ว ขอให้ตรวจรับตามเวลาที่กำหนดนะ ซึ่งในจำนวนนี้ ขอแบ่งให้ น้องหยวนเหย 20,000 หยวน และคุณลุง 10,000 หยวน ที่เหลือให้ภรรยาของผมใช้เอง นอกจากนี้ น้องหยวนเหยมีงานหรืออาชีพอะไรบ้างไหมครับ? ขอให้บอกผมในจดหมายครั้งหน้าด้วย”

寄去国币二十万元查收·可交元培二万元·二伯一万元·其余我妻收用·元培有无职业告知我

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า จดหมายเฉียวพีแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบและการดูแลชาวจีนโพ้นทะเลที่มีต่อครอบครัวและญาติพี่น้องที่อยู่บ้านเกิดของพวกเขา ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ในจดหมายเฉียวพีเกี่ยวข้องกับเรื่องครอบครัว ชาวจีนโพ้นทะเลแสดงความกังวลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และชะตากรรมของญาติโดยผ่านเขียนจดหมายเฉียวพี

จดหมายเฉียวพีไม่เพียงแต่เป็นการสนับสนุนทางการเงินเท่านั้น แต่ยังเป็นความผูกพันทางอารมณ์อีกด้วย ชาวจีนโพ้นทะเลแสดงความคิดและการดูแลครอบครัวโดยผ่านจดหมายเฉียวพี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความสามัคคีกันในครอบครัว ความผูกพันทางอารมณ์นี้ช่วยให้ชาวจีนโพ้นทะเลสามารถดูแลครอบครัวของตนได้เสมอ และไม่ลืมความสัมพันธ์ทางครอบครัวขณะทำงานในต่างประเทศ

4.4 ด้านความมั่งคั่ง

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวพิของคุณไช่ ต้าไห่

ภาพประกอบที่ 4 จดหมายเหี่ยวพิของคุณไช่ ต้าไห่ (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ส่วนพี่สะใภ้ของคุณช่วงนี้สุขภาพไม่ค่อยดีแล้ว เขาบอกบ่อยครั้งแล้วว่าอยากให้หาแผนแต่งงานกับน้องชายเป่า ซึ่งสามารถดูแลได้อยู่เคียงข้างกัน เรื่องนี้ผมรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่สมเหตุสมผลนะ คุณกับน้องสาวและพี่สะใภ้ช่วยหาผู้หญิงคนหนึ่งให้น้องชายเป่าเถอะ เพราะการแต่งงานกับเขานั้นต้องใช้เงินเป็นและมีความประหยัสมั่งคั่งแน่นอน”

尔嫂身躯虚弱，屡说要与宝弟寻一门亲，可在身边侍奉，此言说得有理，尔与尔妹及尔嫂互相寻一女子，稍辍实由尔等同亲者，作对亲事从简

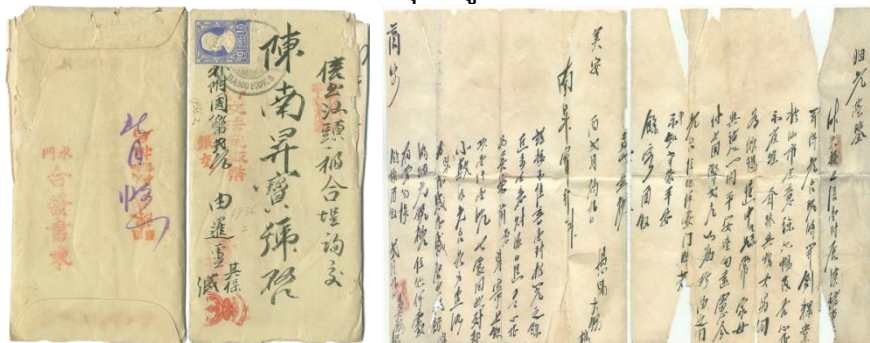
จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า จดหมายเหี่ยวพิฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงจิตวิญญาณแห่งความประหยัสมั่งคั่งของครอบครัวชาวจินแต่จีวโพ้นทะเล ซึ่งช่วงนี้พี่สะใภ้ของเป็นสุขภาพไม่ดีและอาจจะจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาล และใช้เงินเป็นเยอะอยู่ ดังนั้นการแต่งงานของน้องชายเป่าต๊ะจะเป็นเรื่องง่าย และทุกคนในครอบครัวรู้ดีว่าการหาเงินไม่ใช่เรื่องง่าย จึงเป็นขัณฑ์หมั่นเพียรและความประหยัสมั่งคั่ง

4.5 ด้านอาชีพ

จากจดหมายเหี่ยวพิสะท้อนให้เห็นว่า ชาวจินแต่จีวประกอบอาชีพต่าง ๆ ในประเทศไทย นอกจากจะประกอบอาชีพด้านการค้าข้าวแล้ว ยังประกอบอาชีพประมงขายอาหาร เช่น กุ้งเตี๋ย

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวฟี่ของคุณหลู หซีเป่า

ภาพประกอบที่ 5 จดหมายเหี่ยวฟี่ของคุณหลู หซีเป่า (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “รู้ว่าตอนนี้พี่ได้เปิดร้านขายก่วยเตี่ยวที่เมืองซัวเถา ซึ่งกิจการกำลังเจริญรุ่งเรืองขึ้น ผมขอแสดงความยินดีด้วยครับ น้องสาวและหลานสาวก็รู้สึกยินดีกับความสำเร็จของพี่เช่นกัน ส่วนเรื่องธุรกิจที่อยู่สยามยังคงเป็นไปตามปกติ คุณแม่และทุกคนที่นี่ก็ปลอดภัยดีอยู่ ไม่ต้องกังวล”

得兄台现将开创粵业于汕市，生意凉亦畅茂。吾心甚为雀跃，贤妹与甥女男均为欣畅。暹中生意如常，家母与诸人一同平安，望勿远虑

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยพบว่า จดหมายเหี่ยวฟี่ที่ดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางวิชาชีพของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศที่พวกเขาทำมาหากินตลอดจนสภาพธุรกิจของญาติพี่น้องอื่น ๆ ที่อยู่บ้านเกิดของเขา และยังสะท้อนให้เห็นถึงจิตวิญญาณแห่งการดูแลและให้กำลังใจซึ่งกันและกันระหว่างญาติพี่น้องที่อยู่บ้านเกิดและชาวจีนโพ้นทะเลที่อยู่ต่างประเทศ

4.6 ด้านเศรษฐกิจ

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวฟี่ของคุณหวง ซีเอน

คุณหวง ซีเอนส่งจดหมายเหี่ยวฟี่และเงินต้ากวางหยิง (大光银) 5 หยวน ไปให้คุณแม่ที่อยู่ตำบลไห่วฝู่ (外埔乡) อำเภอเฉิงอี้ (澄邑) จากประเทศสยามเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1929

ภาพประกอบที่ 6 จดหมายเฉียวพีของขุนหวง ซีเิน (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ตอนที่สยาม ธุรกิจไม่ค่อยดีเท่าไร การทำงานทำก็เป็นเรื่องยาก และผมยังไม่มียานใด ๆ ให้ทำงานถึงปัจจุบันนี้”

然则但此时暹中行情冷淡，寻事甚之为难，于今尚未有事可做

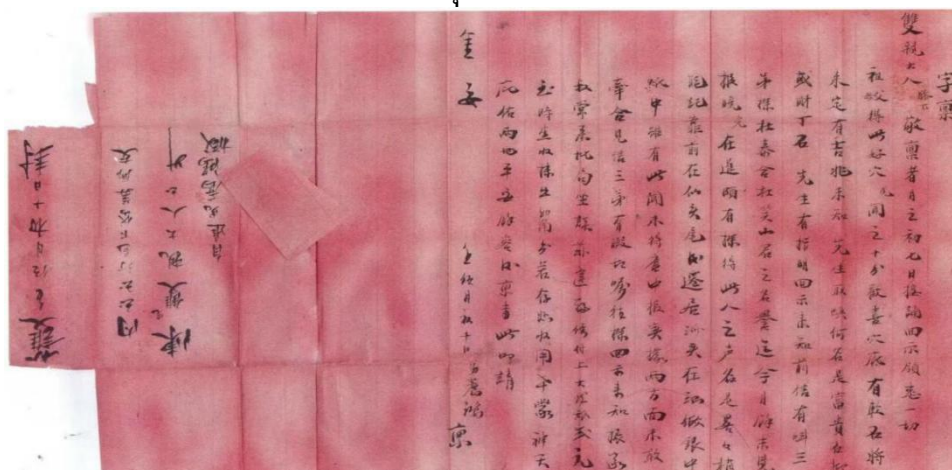
จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า จดหมายเฉียวพีได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและการเลี้ยงดูครอบครัวที่อยู่บ้านเกิดของชาวจีนแต่จีวโพนทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าหลังจากปี ค.ศ.1931 นั้น มีจำนวนประมาณ คิดเป็นร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 50 ของครอบครัวชาวจีนแต่จีวอาศัยจดหมายเฉียวพี ซึ่งกลายเป็นแหล่งรายได้หลักสำหรับครอบครัวเหล่านี้ เพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตของพวกเขาเอง นอกจากนี้ จดหมายเฉียวพียังช่วยให้ชาวจีนแต่จีวโพนทะเลประหยัดเงินและส่งเงินกลับบ้านเกิด และเลี้ยงดูครอบครัวของตัวเอง ซึ่งเงินทุนไหลเข้าบ้านเกิดเป็นจำนวนมากได้กลายเป็นการสนับสนุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับบ้านเกิดของชาวจีนโพนทะเลในเวลานั้น

4.7 ด้านความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย

“ฮวงจุ้ย” เป็นคำภาษาจีนแต่จีว โดยคำว่า “ฮวง” หมายถึง ลม และคำว่า “จุ้ย” หมายถึง น้ำ ฮวงจุ้ย จึงหมายถึง สภาวะแวดล้อมหรือการอยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การให้เกิดสมดุลและกลมกลืนกับธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้น การจัดวางตำแหน่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลัก ชาวจีนแต่จีวเชื่อว่าจะช่วยทำให้เกิดโชคลาภ สุขภาพ และความสำเร็จ ในจดหมายเฉียวพีปรากฏความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวพิของคุณเฉิง เจี้ยนหง

ภาพประกอบที่ 7 จดหมายเหี่ยวพิของคุณเฉิง เจี้ยนหง (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ข้าพเจ้าได้รับทราบทุกสิ่งทุกอย่างในจดหมายแล้ว ขณะนี้คุณปู่คุณย่าได้รับหลุมฝังศพที่ดี ซึ่งข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทราบข่าวนี้ โดยได้หลุมมีหินที่นุ่มนวล เชื่อว่าเป็นลางดีสำหรับอนาคต อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าท่านซินแสได้ตั้งชื่อหินนี้ว่าอย่างไร จะเป็น “หินร่ำรวย” หรือ “หินเพิ่มลูก” หรือไม่ ท่านได้แจ้งเกี่ยวกับเรื่องการตั้งชื่อหรือไม่”

字稟双亲大人膝下敬稟者·月之初七日接诵回示·领悉一切·祖父母得此好穴·儿闻之十分欢喜·穴底有软石·将来定有吉兆·未知先生取唤何名？是富贵石抑或财丁石？先生有指明回示来知

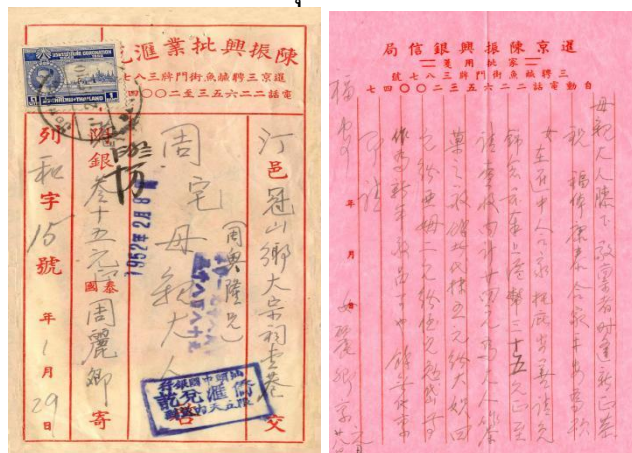
จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า ฮวงจุ้ยถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในชีวิตของชาวจีนแต่จื๊วเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น เมื่อเลือกสุสานและที่อยู่อาศัย ชาวจีนแต่จื๊วจะขอให้ปรมาจารย์ฮวงจุ้ยวางแผนและมองหาสิ่งที่เรียกว่า “ดินแดนสมบัติทางด้านฮวงจุ้ย” (风水宝地) ปรมาจารย์ฮวงจุ้ยมีสถานะที่สูงมากในพื้นที่แต่จื๊ว เขาตัดสินความโชคดีและความโชคร้ายของภูมิภาคผ่านหนังสือฮวงจุ้ยยอดนิยมและสอน “เคล็ดลับ” ด้วยวาจา นอกจากนี้ ชาวจีนแต่จื๊วยังมีพิธีกรรมและกฎระเบียบที่เข้มงวดเมื่อการไหว้บรรพบุรุษด้วย เช่น การถวายเครื่องไหว้ในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง และการไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษในช่วงเทศกาล เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความเชื่อของฮวงจุ้ย

4.8 ด้านประเพณีวันปีใหม่

วันปีใหม่หรือที่เรียกว่า “วันตรุษจีน” เป็นวันที่ชาวจีนแต่จื๊วให้ความสำคัญ แม้อยู่ห่างไกลและไม่ได้มีโอกาสได้กลับไปเฉลิมฉลองกับครอบครัวที่บ้านเกิด แต่ก็ยังได้เขียนจดหมายอวยพรปีใหม่และแนบเงินส่งกลับไปให้ครอบครัว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง จดหมายเหี่ยวพิของคุณโจว ลีชิง

ภาพประกอบที่ 8 จดหมายเหี่ยวพิของคุณโจว ลีชิง (ที่มา Ling qingxi, 2021)

ข้อความในจดหมายเขียนไว้ว่า “ขณะนี้ปีใหม่เดือนอ้ายคะ ขอให้สุขภาพแข็งแรง และมีความสุขและความปลอดภัยทั้งครอบครัวนะคะ หนูอยู่สยามนี้ปลอดภัยและเป็นดีขึ้น ไม่ต้องเป็นห่วง ครึ่งนี้ส่งเงินดอลลาร์ฮ่องกง 35 หยวนไปให้ ขอตรงจรับทันเวลา ในเงินนี้มี 24 หยวนให้คุณแม่ใช้ไปทำชาถ้วย ส่วนที่เหลือนั้น ขอแบ่ง 4 หยวนให้พี่สาวคนโต และให้คุณป้า 2 หยวน และที่เหลือให้หลานชายชื่อของขวัญปีใหม่ด้วยนะ”

敬稟者 时逢新正，恭祝福体康泰，合家平安为颂。女在暹中合家托庇安善，请免锦念。兹奉上港币三十五元正，至请查收 内计廿四元为大人作茶果之敬 余者代抹五元给大姐四元，给亚姆二元，给侄儿勉岱等作为新年敬品可也

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยพบว่า จดหมายเหี่ยวพิเป็นช่องทางสำคัญที่ชาวจีนโพ้นทะเลใช้ติดต่อบ้านเกิด โดยเฉพาะในช่วงปีใหม่ จดหมายเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการแสดงความคิดถึงบ้าน ถวายทอดอารมณ์ และส่งคำอวยพรถึงครอบครัว นอกจากการส่งเงินและพัสดุแล้ว จดหมายยังแสดงถึงการดูแลและให้กำลังใจทางจิตวิญญาณ ทำให้ผู้รับรู้สึถึงความอบอุ่นและความห่วงใยจากผู้ส่ง แม้อยู่ห่างไกลกันก็ตาม

สรุปได้ว่า จดหมายเหี่ยวพิคือการส่งเงินและพัสดุจากชาวจีนโพ้นทะเลไปยังบ้านเกิดผ่านบริการพิเศษที่ รวมการส่งจดหมายและพัสดุเข้าด้วยกัน จดหมายเหล่านี้สะท้อนถึงความรัก ความคิดถึงบ้าน และความห่วงใยต่อครอบครัว รวมถึงแสดงความผูกพัน และความภาคภูมิใจในประเทศบ้านเกิด นอกจากช่วยในด้านวัตถุแล้ว ยังเป็นสัญลักษณ์ของความนำเชื่อถือและความมุ่งมั่นของชาวจีนอีกด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

ชาวจีนโพ้นทะเลมีความเกี่ยวพันกับสังคมไทยมาช้านาน การเข้ามาอยู่รวมในสังคมเดียวกัน ทำให้เกิดการหลอมรวมทางภาษาและวัฒนธรรม แต่กว่าจะถึงขั้นนั้นชีวิตชาว

จีนโพ้นทะเลต้องผ่านเรื่องราวมากมาย เรื่องราวชีวิต เหล่านั้นได้ถูกบันทึกเป็นงานวรรณกรรมจีนประเภทต่าง ๆ อันสร้างสรรค์จากชาวจีนโพ้นทะเลที่รักในงานประพันธ์โดยใช้ภาษาจีนในการบอกเล่าเรื่องราว

นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาภาพสะท้อนสังคมชาวจีนโพ้นทะเล ได้แก่ วัชรวิญญา ยะวิเชียร (2561) และสนม ครุฑเมือง (2556) เป็นต้น

วัชรวิญญา ยะวิเชียร (2561) ศึกษาเรื่อง มองวิถีชีวิตชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยผ่านวรรณกรรมจีนของเหยา จง เหว่ย การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิถีชีวิตชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ผ่านทางผลงานวรรณกรรมประเภทสารคดีในรูปแบบ ร้อยแก้วของเหยาจงเหว่ยเกี่ยวกับจีนโพ้นทะเล จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่องพิธีไหว้บรรพบุรุษ และเรื่องกินเจเก้าวัน เป็นการวิเคราะห์ คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวคิดและกลวิธีนำเสนอ จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมจีนเหล่านี้มีเรื่องราวที่สะท้อนวิถีชีวิตจีน โพ้นทะเลในประเทศไทย ด้านปรัชญาจีน ด้านศาสนา ความเชื่อในสังคมไทย และด้านความเป็นจีนแต่จีวพลัดถิ่น การศึกษาวิถีชีวิตผ่านเรื่องราวจากวรรณกรรมเหล่านี้เปรียบเสมือนภาพที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความรักและผูกพัน ในถิ่นฐานบ้านเกิดของกลุ่มชน ที่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง

สนม ครุฑเมือง (2556) ได้แบ่งประเภทของภาพสะท้อนสังคมไว้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนด้านครอบครัว หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับครอบครัวของญาติพี่น้อง
2. ภาพสะท้อนด้านอาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพภายในครอบครัวและชุมชนอื่น ๆ
3. ภาพสะท้อนด้านจริยธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของสังคมในด้านการประพฤติปฏิบัติที่ดีของคนในสังคม
4. ภาพสะท้อนด้านปรัชญาและความเชื่อ หมายถึง แนวคิดหรือการยึดถือของคนในสังคมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
5. ภาพสะท้อนด้านสุขภาพ หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตที่ปลอดภัยจากการเจ็บไข้มีพลานามัยที่ดี
6. ภาพสะท้อนด้านการศึกษา หมายถึง การให้ความรู้และประสบการณ์ให้กับคนในสังคม โดยนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลดีแก่ตนและสังคมโดยรวม
7. ภาพสะท้อนด้านศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การให้ความรู้และประสบการณ์ให้กับคนในสังคม โดยนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลดีแก่ตนและสังคมโดยรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งศึกษาภาพสะท้อนสังคมชาวจีนแต่จีวแม้จะมีเนื้อหาขอบเขตที่ “เฉียวพี” ซึ่งเป็นจดหมายขนาดสั้นที่แนบเงินติดกลับไปด้วยนั้น สะท้อนให้เห็นมุมมอง ความคิดของชาวจีนแต่จีวใน 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านความกตัญญู

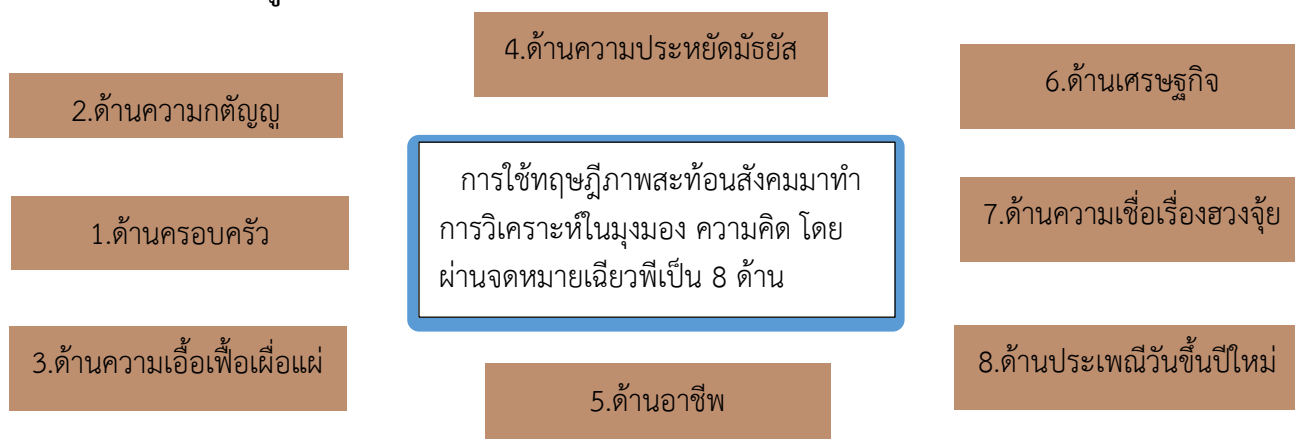

ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความประหยัดมัธยัส ด้านอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความเชื่อ เรื่องฮวงจุ้ย และด้านประเพณีวันขึ้นปีใหม่ สอดคล้องกับ เนื้อหาวรรณกรรมที่สะท้อนออกมา ในยุคแรก ๆ ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมจีนที่ เป็นการนำเสนอภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ บ้านเมือง ปรากฏการณ์ ทางสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ความอภิปรัชญาในดินแดน มาตุภูมิ(จีน) ต่อมาจึงเริ่ม พัฒนาไปสู่การเขียนแนวสังคมนิยม กล่าวคือมุ่งสะท้อนภาพชีวิตของ ผู้คนและปรากฏการณ์ทาง สังคมที่เกิดขึ้นจริงในแผ่นดินไทย ซึ่งภาพสะท้อนดังกล่าวถือเป็น หัวใจสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ ให้สถานภาพวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยโดดเด่น ขึ้นในโลกของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลระดับโลก โดยเฉพาะการพรรณนาถึงความรักความ ผูกพันต่อบ้านเกิด

6. ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาพัฒนาการและภาพสะท้อนสังคมชาวจีนแต่จิวผ่านงานวรรณกรรมเฉียว ฟีที่ปรากฏในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อหาอัตลักษณ์ของชาวจีนโพ้นทะเล ภาพสะท้อนสังคมที่อาจมีทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างกันไปตามปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม
2. ศึกษาวิธีการใช้ภาษาในการสื่อสารของชาวจีนแต่จิว อาจเป็นการศึกษาเชิง วรรณนาเพื่อให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาของชาวจีนแต่จิวในการสื่อสารหากันในช่วงใด ช่วงหนึ่งของประวัติศาสตร์หรือในสมัยปัจจุบัน หรืออาจศึกษาเชิงประวัติเพื่อให้เห็น พัฒนาการและแนวโน้มการใช้ภาษาของชาวจีนแต่จิว เป็นต้น
3. ศึกษาอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนความเชื่อของชาวจีน แต่จิวผ่านวรรณกรรมรูปแบบอื่น ๆ เช่น เรื่องเล่า หนังสือ นิทาน นวนิยาย หรือแม้กระทั่งสื่อ สิ่งพิมพ์ สารคดี เป็นต้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ชิดหทัย ปุยะติ. (2554). พัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 7(2), 70-91.
- สนม ครุฑเมือง. (2556). เพลงจากนิทานพื้นบ้าน: ภาพพจน์และภาพสะท้อนสังคม. *วารสารวิชาการฉบับพิเศษภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, (พิเศษ)*, 61-62.
- วัชรวิญญู ยะวิเชียร. (2561). มองวิถีชีวิตชาวจีนโพ้นทะเลผ่านวรรณกรรมจีนของเหย้า จง เหว่ย. ใน *รวมบทความเนื่องในการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*.
- สำนักงานพงศาวดารท้องถิ่นแห่งรัฐบาลประชาชนมณฑลกวางตุ้ง. (2020). *Guang Don Nian Jian. (广东年鉴)*. คณะกรรมการการเรียบเรียงและรวบรวมมณฑลกวางตุ้ง.
- สำนักงานกิจการจีนโพ้นทะเลรัฐบาลประชาชนเมืองซัวเถา. (1990). *Shan Tou Hua Qiao Zhi. (汕头华侨志)*. สหพันธ์ชาวจีนโพ้นทะเลที่กลับมาตุภูมิเมืองซัวเถา. ฉบับร่าง.
- Chen Da. (2011). *Nan Yang Hua Qiao Yu Min Yue She Hui. (南洋华侨与闽粤会)*. Business printing.
- Chen jinghuai. (2016). *Qiao Pi Dang an Yan Jiu. (侨批档案研究)*. Ji Nan University Press.
- Guangdong Philatelic Association and Shantou Philatelic Association. (1992). *Chao Shan Qiao Pi Lun Wen Ji. (潮汕侨批论文集)*. Posts and Telecommunications Press. บทที่ 1.4.6.8.10.11.
- Lin QingXi. Lin weiyang. (2021). *Tai Guo Chao Shu Qiao Pi Ye Shang Hao Yin Ji Ji Jian Kuang*. Ji Nan University Press. Shantou Municipal Archives.
- Si Magon. (1991). *Fu Gu Xiang Ying, Jiang Bo Zhu Yu--Ba Shi Nian Dai Tai Hua Wen Xue Xu. (桴鼓相应·将伯助予——八十年代泰华文学序)*. สำนักหนังสือพิมพ์ชิงจง.
- Yang Qiliang and Zhou Lin. (1993). Chao Shan "Qiao Pi You Chuo" Zhi Yan Ge. (潮汕“侨批邮戳”之沿革). *วารสารของสมาคมตราไปรษณียากรมณฑลกวางตุ้ง*, 22
- Zeng Xubo. (2010). *Qiao Pi Con Tan*. Hong Kong Tianma Publishing Co, Ltd.